Suvestinė redakcija nuo 2019-01-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2017-12-12, i. k. 2017-19908

VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS VADAS

ĮSAKYMAS DĖL PRIEVARTOS PRIEŠ BEPILOČIUS ORLAIVIUS PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2017 m. gruodžio 11 d. Nr. 4-544
Vilnius

1. T v i r t i n u Prievartos prieš bepiločius orlaivius panaudojimo tvarkos aprašą (pridedamas).

2. P a v e d u šio įsakymo vykdymo kontrolę tarnybos vado pavaduotojui.

3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

4. S k e l b i u įsakymą Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos internetinėje svetainėje ir Teisės aktų registre.

Tarnybos vadas Renatas Požėla

PATVIRTINTA
Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie
Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministerijos vado
2017 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 4-544

PRIEVARTOS PRIEŠ BEPILOČIUS ORLAIVIUS PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prievartos prieš bepiločius orlaivius panaudojimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) pareigūnų veiksmus, kuomet naudojamos nuotolinio poveikio specialiosios priemonės ir šaunamieji ginklai prieš neatpažintus bepiločius orlaivius (toliau – bepiločiai orlaiviai) ar jų valdytojus, kurie gali daryti žalą šalies nacionalinio saugumo interesams, valstybės sienos apsaugai, žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui ar objektams (taip pat valstybės sienos apsaugos) bei naudoti bepiločius orlaivius teisės pažeidimams daryti, taip pat apribojimus, taikant prievartą ir šaunamąjį ginklą prieš bepiločius orlaivius.

2. Prievartos ir šaunamųjų ginklų panaudojimo sąlygas (pagrindus) prieš bepiločius orlaivius nustato Lietuvos valstybės valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas. VSAT pareigūnų veiksmus rengiantis panaudoti, naudojant ar panaudojus specialiąsias (nuotolinio poveikio ir kt.) priemones prieš bepiločius orlaivius nustato Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 23 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Specialiųjų priemonių specifikacijos ir specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3. Prievartą ir šaunamuosius ginklus galima naudoti tik tada, kai yra įsitikinta ar nustatyta, kad bepiločio orlaivio valdytojas neturi Lietuvos kariuomenės vado nustatyta tvarka išduoto leidimo skrydžiui pasienio zonoje su jame nustatytais apribojimais ir sąlygomis, ir bepiločio orlaivio skrydis vyksta užkardos/rinktinės atsakomybės ribose (pasienio ruože, virš saugomo objekto).

4. Apraše vartojamos sąvokos „Pasienio zona“, „Bepilotis orlaivis“ apibrėžtos Lietuvos Respublikos oro erdvės organizavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 285 „Dėl Lietuvos Respublikos oro erdvės organizavimo taisyklių patvirtinimo“, Bepiločių orlaivių naudojimo taisyklėse, patvirtintose Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2014 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 4R-17 „Dėl Bepiločių orlaivių naudojimo taisyklių patvirtinimo“.

II SKYRIUS
PAREIGŪNŲ VEIKSMAI, NAUDOJANT FIZINĘ PRIEVARTĄ IR ŠAUNAMUOSIUS GINKLUS PRIEŠ BEPILOČIUS ORLAIVIUS

5. VSAT pareigūnas, stabdydamas ar siekdamas neutralizuoti arba perimti (blokuoti ryšio bei navigacijos signalus) bepilotį orlaivį, turi teisę panaudoti fizinę prievartą (nuotolinio poveikio specialiąsias priemones, šaunamuosius ginklus). Fizinė prievarta gali būti panaudojama tik prieš aiškiai oro erdvėje matomą bepilotį orlaivį.

6. Fizinė prievarta prieš bepilotį orlaivį gali būti naudojami tik Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai bepilotis orlaivis skraido pasienio ruože prie išorės sienos, virš draudžiamų ar kitų teritorijų ir objektų, virš kurių skrydžius riboja vietos savivaldybė, ir kai visos galimybės kitaip nutupdyti bepilotį orlaivį išnaudotos ir nedavė rezultatų.

7. Draudžiama:

7.1. naudoti specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus prieš bepiločius orlaivius, skraidančius gretimos su Lietuvos Respublika valstybės teritorijoje;

7.2. šaudyti per valstybės sieną.

8. VSAT pareigūnas turi teisę kaip specialiąją priemonę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas užtaisais, įtrauktais į Specialiųjų priemonių specifikaciją, kurių sukeliamas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus asmenims.

9. VSAT pareigūnas, nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš bepilotį orlaivį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus VSAT pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai. Priimant sprendimą panaudoti šaunamąjį ginklą prieš bepilotį orlaivį, būtina įsitikinti, kad ginklo panaudojimas nesukels grėsmės kitų žmonių gyvybei ir sveikatai, nepavyks ir nėra kito būdo sustabdyti, neutralizuoti ar perimti bepilotį orlaivį.

10. VSAT pareigūnas, prieš naudodamas fizinę prievartą prieš bepilotį orlaivį, turi įvertinti situaciją (aplinkybes) ir įsitikinti, kad prievartos panaudojimas nepaveiks kitų teisėtai skraidančių civilinės aviacijos orlaivių.

11. Jeigu dėl tam tikrų aplinkybių ir sąlygų (bepilotis orlaivis skrenda prie pat valstybės sienos linijos, pučia stiprus vėjas link kaimyninės valstybės, gyvenvietės yra prie sienos ir kt.) yra tikėtina, kad panaudojus fizinę prievartą prieš bepilotį orlaivį jis galėtų būtų nutupdytas ar galėtų nukristi kaimyninės šalies teritorijoje, rekomenduotina fizinės prievartos nenaudoti, išskyrus atvejus, kai kyla neišvengiamas pavojus VSAT pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

12. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą prieš bepilotį orlaivį, VSAT pareigūnas privalo apie tokį ketinimą įspėti bepilotį orlaivį valdantį asmenį (jei valdytojas matomas ar žinomas), suteikdamas jam galimybę įvykdyti reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia neišvengiamą pavojų VSAT pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai toks įspėjimas yra neįmanomas. Jeigu neišvengiamo pavojaus VSAT pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai nėra, šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama.

13. Panaudojus fizinę prievartą ir įtarus ar įsitikinus, kad bepilotis orlaivis galėjo būti nutupdytas ar nukritęs kaimyninės valstybės teritorijoje, arba Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo neutralizuotas ar nutupdytas iš kaimyninės valstybės atskridęs bepilotis orlaivis, nedelsiant nustatyta tvarka apie šį įvykį informuojama kaimyninės valstybės pasienio institucija.

14. Sulaikius bepiločio orlaivio valdytoją, būtina atlikti jo apžiūrą ir turimų daiktų bei neutralizuoto bepiločio orlaivio, jei pavyko jį neutralizuoti (nutupdyti), patikrinimą, visus su įvykiu susijusius daiktus, siekiant užtikrinti jų (įskaitant bepiločiu orlaiviu nufilmuotą vaizdo medžiagą ar nuotraukas) išsaugojimą, paimti ir perduoti tyrimą atliekantiems pareigūnams.

15. Visa apie įvykį surinkta informacija (medžiaga) pateikiama Lietuvos transporto saugos administracijai administracinei teisenai pradėti.

Punkto pakeitimai:

Nr. 4-507, 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-15, i. k. 2018-18521

III SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Šio Aprašo nuostatos netaikomos valstybės suvereniteto pažeidimų, ginkluotosios agresijos ar karo atvejais.

_____

Pakeitimai:

1.
Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Įsakymas
Nr. 4-507, 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-15, i. k. 2018-18521
Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vado 2017 m. gruodžio 11 d. įsakymo Nr. 4-544 „Dėl Prievartos prieš bepiločius orlaivius panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo